

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA**

IZVJEŠĆE O PROVEDBI

**"PROJEKTA RESOCIJALIZACIJE OVISNIKA O DROGAMA KOJI SU
ZAVRŠILI NEKI OD PROGRAMA REHABILITACIJE I ODVIKAVANJA OD
OVISNOSTI U TERAPIJSKOJ ZAJEDNICI ILI ZATVORSKOM SUSTAVU TE
OVISNIKA KOJI SU U IZVANBOLNIČKOM TRETMANU I DUŽE VRIJEME
STABILNO ODRŽAVAJU APSTINENCIJU I PRIDRŽAVAJU SE PROPISANOG
NAČINA LIJEČENJA"**

ZA 2014. GODINU

Zagreb, travanj 2015.

UVOD

Ured za suzbijanje zlouporabe droga, kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je **"Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja"** koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj **19. travnja 2007. godine.**

Navedeni projekt temelji se na dvije osnovne sastavnice, a to su: prekvalifikacija i doškolovanje te poticanje zapošljavanja liječenih ovisnika, kao jedni od najznačajnijih oblika njihove socijalne reintegracije. **Osnovni cilj** ovog Projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon uspješno završenog tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici. Postupci uključivanja ovisnika u program školovanja i zapošljavanja precizno su opisani u **Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji je kao zaseban dokument usvojila Vlada Republike Hrvatske 27. rujna 2007. godine.**

Temeljem Projekta resocijalizacije i Protokola *Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH* određen je za **koordinatora u provedbi Projekta** te je između ostalog zadužen za praćenje i unapređenje provedbe Projekta te izradu godišnjih Izvješća o provedbi Projekta i davanje prijedloga za nadopune istog.

U vezi s tim, a s ciljem poticanja što uspješnijeg zapošljavanja liječenih ovisnika, Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ureda u Godišnje planove za poticanje zapošljavanja i Nacionalne planove za poticanje zapošljavanja, kao i u Programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva **uvrstila liječene ovisnike kao jednu od ciljanih skupina.** Produženjem primjene Nacionalnog plana nastavlja se s provođenjem postojećih mjera, uz redefinirane kriterije za olakšano korištenje pojedinih mjera iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Hrvatski zavod za zapošljavanje zadužen je za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja Vlade Republike Hrvatske, a dio tih mjera odnosi se upravo na skupine teže zapošljivih osoba među kojima su i nezaposlene osobe liječeni ovisnici. Te mjere uključuju sufinanciranje zapošljavanja, sufinanciranje i financiranje obrazovanja za potrebe tržišta rada, te uključivanje u javne radove. Mjere definirane Nacionalnim planom za poticanje zapošljavanja su temelj za olakšavanje pristupa otvorenom tržištu rada nezaposlenim osobama. Ministarstvo poduzetništva i obrta, kao partnerska institucija na provedbi mjera ovoga projekta, sudjeluje sukladno svojim zakonskim nadležnostima, definiranim Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine br. 29/2002, 63/2007, 53/2012 i 56/2013).

Temeljem programskog dokumenta poticanja poduzetništva i obrta „Poduzetnički impuls“ za 2014. godinu, Ministarstvo poduzetništva i obrta je objavilo otvoreni Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika sredstava.

U okviru navedenog programa Ministarstvo je, između ostalog, bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.**

Tijekom 2014. sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama, a s ciljem unapređenja provedbe Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama. Ured za suzbijanje zlouporabe droga proveo je Znanstveno istraživački projekt Evaluacije Projekta resocijalizacije. Također s ciljem senzibilizacije javnosti za ovaj Projekt snimljen je i dokumentarni film *Put u novi život*. Ured je uz kosponzorstvo UN odjela za droge i kriminal (UNODC-a) te Pompidou grupe Vijeća Europe u okviru 58. zasjedanja UN-ove Komisije za opojne droge organizirao *Side event* na temu: Socijalna reintegracija kao ključ uspješnog oporavka s naglaskom na žene ovisnice.

1. Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske

Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, Ured za suzbijanje zlouporabe droga je **tijekom 2014. godine** kontinuirano pratio provedbu Projekta resocijalizacije te o svim mjerama, programima i novostima vezanim uz Projekt obavještavao nadležna državna tijela i nositelje mjera iz Projekta na nacionalnoj i lokalnoj razini te organizacije civilnog društva.

Nastojeći putem aktivnosti koordinacije i suradnje unaprijediti provedbu istog, Ured je kontinuirano davao prijedloge za nadopunu Projekta, predlagao mjere za **Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja** te prijedloge za poboljšanje provedbe cjelokupnog Projekta resocijalizacije kako na Nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Tijekom 2014. godine proveden su sljedeće aktivnosti:

1. S ciljem definiranja pozitivnih i negativnih strana Projekta resocijalizacije kao i njegove modifikacije i unapređenja, Ured za suzbijanje zlouporabe droga je uz stručnu podršku Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta proveo **Znanstveno istraživački projekt Evaluacije Projekta resocijalizacije**. Metode evaluacije bile su fokus grupe (7 fokus grupa - provoditelji projekta na nacionalnoj razini, lokalnoj razini i korisnici), studije slučaja (2 studije slučaja – Splitsko dalmatinska i Šibensko kninska županija) te On line upitnik. Odgovori dobiveni pomoću održanih fokus grupa analizirani su i grupirani u 6 kategorija; doživljaj projekta, aktivnosti projekta, teškoće i prepreke u provedbi, dobici od projekta, prijedlozi za unapređenje, utjecaj projekta na socijalno uključivanje dok je analiza upitnika doprinijela testiranju rezultata dobivenim iz fokus grupa. Analiza je pokazala da je i u odnosu na provoditelje projekta i u odnosu na korisnike koji su u njega uključeni, Projekt

postigao niz pozitivnih rezultata, ali usporedno i s time ukazala i na probleme, nedostatke i prepreke koje se javljaju prilikom njegove provedbe. Rezultati evaluacije Projekta pokazuju da su najveći **doprinosi** projekta kako iz perspektive provoditelja tako i korisnika sljedeći: 1. Projekt je uspio uspostaviti model, okvir i strukturu za specijalizirani pristup osjetljivim skupinama, 2. Omogućio pomoć ovisnicima za nastavak normalnog života i povratak u društvo, 3. Osnažio i objedinio mjere koje institucije nisu bile sposobne samostalno povezati i koordinirati, 4. Pridonio većem osvješćivanju stručnjaka i smanjenju stigmatizacije ovisnika u društvu te 5. Pridonio većoj motivaciji liječenih ovisnika za uključivanje u školovanje i zapošljavanje kao dva najznačajnija oblika društvene reintegracije. Nasuprot tome najveći **nedostaci** Projekta su: 1. Nedovoljna informiranost o Projektu kako kod korisnika tako i kod provoditelja, 2. Nedovoljna dostupnost projekta u pojedinim lokalnim sredinama, 3. Socijalno isključivanje i stigmatizacija i nepovjerenje kod poslodavaca te 4. Manjak samopouzdanja ovisnika i motivacija za uključivanje u Projekt.

- Prema ocjeni žena ovisnica najveći nedostaci Projekta su nedovoljna informiranost o Projektu, manjak samopouzdanja i nedovoljna samostalnost za traženje posla iz pozicije žene bivše ovisnice, nedostatak grupa za podršku nakon izlaska iz terapijske zajednice i nedostatak ponude zapošljavanja u zanimanjima prilagođenim psiho-fizičkim sposobnostima žena ovisnica.
 - Iz evaluacije se može zaključiti da je opći doživljaj Projekta od strane svih sudionika (provoditelja i korisnika) pozitivan. Smatraju da je dobro zamišljen, a pokazao se vrlo poticajan za ovisnike pruživši im mogućnost da se uključe u konkretne aktivnosti koje do sada nisu postojale i samim tim mogućnost za uspješnu socijalnu integraciju u društvo i potpuni oporavak od ovisnosti. Najveću prepreku uspješnijem socijalnom uključivanju i provoditelji i korisnici vide u negativnom stavu javnosti o problemu ovisnosti i ovisnicima te nedovoljnoj senzibilizaciji poslodavaca za zapošljavanje liječenih ovisnika.
2. Ured je u cilju senzibiliziranja javnosti za resocijalizaciju ovisnika, ponajviše za njihovo zapošljavanje kao najznačajnijeg oblika njihove društvene reintegracije realizirao **dokumentarni film „Put u novi život“** koji će se prezentirati široj javnosti i stručnjacima na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. U navedenom filmu kroz potresnu životnu priču i iskustvo jedne bivše ovisnice gđe. Željke Jakopčević prezentiraju se mogućnosti i prepreke s kojima se susreće jedan ovisnik koji se nakon završenog tretmana u zdravstvenoj, socijalnoj ili zatvorskoj ustanovi želi vratiti u normalan život te se stavlja naglasak na nužnost psihosocijalne pomoći različitih državnih institucija i nevladinih organizacija, a posebice pomoći pri školovanju i zapošljavanju. U filmu se prikazuje kako bi bez pomoći društva u cjelini i bez mjera iz Projekta resocijalizacije, socijalna integracija bivših ovisnika u život u zajednici bila otežana, a u nekim slučajevima i potpuno onemogućena.
 3. S obzirom da je Republika Hrvatska, primljena u članstvo CND-u (UN-ova Komisija za opojne droge) na razdoblje od 2014. od 2017. godine, planirano je da Hrvatska na 58. zasjedanju Komisije u 2015. godini organizira *side event* na temu Resocijalizacije ovisnika u okviru kojeg će se predstaviti navedeni film, kao primjer dobre prakse u ovom području. Stoga je Ured izradio i kraću verziju dokumentarnog filma „ Put u

novi život“ s prijevodom na engleski jezik te izvršio sve pripreme za organiziranje Side eventa na temu: Socijalna reintegracija kao ključ uspješnog oporavka s naglaskom na žene ovisnice. Ured je za ovo događanje zatražio te dobio kosponsorstvo UN odjela za droge i kriminal (UNODC-a) te Pompidou grupe Vijeća Europe.

4. S ciljem senzibilizacije sveukupne javnosti za provedbu Projekta i općenito resocijalizaciju ovisnika te poticanja svih subjekata u društvu na aktivno djelovanje pri rješavanju ovog problema te obilježavanja Međunarodnog Mjeseca borbe protiv ovisnosti koji se svake godine s ciljem senzibilizacije javnosti za borbu protiv ovisnosti obilježava u razdoblju od 15. studenog do 15. prosinca, Ured je 17. studenog 2014. organizirao **Promociju dokumentarnog filma o Projektu resocijalizacije ovisnika „PUT U NOVI ŽIVOT“ te prezentaciju rezultata Istraživačkog Projekta Evaluacije Projekta resocijalizacije - Kulturno informativni centar (KIC), Zagreb.** Na navedenom događanju je sudjelovalo preko 100 sudionika i to: predstavnici nadležnih ministarstava i drugih tijela državne uprave, predstavnici Centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda za zapošljavanje, Službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, zatvorskih ustanova, nevladinih organizacija, terapijskih zajednica, poslodavaca te predstavnici javnih medija.
5. Budući da je iz preliminarnih rezultata Evaluacija, ali i prema informacijama s terena zaključeno kako postoje određeni problemi u provedbi mjera iz Projekta kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, Ured je 20. listopada 2014. organizirao sastanak s provoditeljima Projekta na nacionalnoj razini. Glavni cilj sastanka je bio raspraviti probleme u provedbi Projekta resocijalizacije te dati prijedloge za njihovo rješavanje, a koji se odnose na sljedeće:
 - Nedovoljnu koordinaciju i suradnju pojedinih nositelja kako na nacionalnoj tako i lokalnoj razini te nedovoljna razmjena informacija o Projektu.
 - Promjenu koordinatora u područnim službama Zavoda za zapošljavanje i koordinatora u Centrima za socijalnu skrb te nedovoljnu informiranost koordinatora o mjerama iz Projekta posebice koordinatora u Centrima za socijalnu skrb, kao i nepoštivanje Protokola posebice u pogledu dostavljanja obrazaca za individualno praćenje resocijalizacije u Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta koja se vodi pri Uredu.
 - Promjenu uvjeta korištenja pojedinih mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja koja se odnosi na Mjeru javni radovi i mogućnost korištenja mjera aktivne politike zapošljavanja odmah po prijavi u evidenciju Zavoda.
 - Zaključci s navedenog sastanka rezultirali su poboljšanom suradnjom i komunikacijom u provedbi Projekta kako na nacionalnoj tako i lokalnoj razini.
6. Sukladno zaključcima s navedenog sastanka, Ured je 28. studenog 2014. organizirao edukacije za **koordinatore** provedbe Projekta iz područnih službi Zavoda za zapošljavanje, centara za socijalnu skrb i službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Osnovni cilj edukacije bio je koordinatore i stručne djelatnike informirati o njihovim obvezama iz Projekta resocijalizacije ovisnika, raspraviti teškoće i problemi u provedbi istog te predstaviti **rezultate Znanstveno istraživačkog projekta Evaluacije Projekta resocijalizacije,** kao i uspostaviti partnersku suradnju među nositeljima na nacionalnoj i lokalnoj

- razini u provedbi navedenog Projekta. Na edukaciji je sudjelovalo oko 100 koordinatora i stručnih djelatnika iz navedenih ustanova.
7. Ured je usmenim i pismenim putem davao objašnjenja i upute organizacijama civilnog društva o načinu osnivanja zadruga te načinu prijave na Javni poziv za programsko područje „Socijalno poduzetništvo“ te ih upućivao na kontakte s osobama u nadležnim tijelima koja im o tome mogu pružiti detaljnije informacije (Ministarstvo poduzetništva i obrta i Hrvatski savez zadruga).
 8. U pogledu intenziviranja i unapređenja suradnje s organizacijama civilnog društva Ured je u 2014. proveo prvi put objedinjeni Natječaj za udruge i zdravstvene organizacije koje djeluju u području prevencije ovisnosti i suzbijanja zlouporabe droga, a u kojem su sredstva objedinili Ured, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo socijalne politike i mladih. Natječaj se proveo po decentraliziranom modelu u suradnji s **Regionalnim zakladama za razvoj civilnog društva**. Temeljem *Odluke o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga u okviru raspoloživih sredstava Državnoga proračuna za 2014.*, donesene u srpnju 2014., dodijeljeno je ukupno **12.326.344,00 kn** na način da se sredstva dodijeljena na teret prihoda od igara na sreću za 2014. godinu u razdjelu Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva zdravlja i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, za sveukupno 66 projekata. U cilju osnaživanja organizacija civilnog društva koje provode programe i projekte s ciljem smanjenja stigmatizacije i socijalne isključenosti jedno od prioriternih područja ovog objedinjenog Natječaja bila je Resocijalizacija ovisnika o drogama što je uključivalo i provedbu različitih programa školovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika te pružanja drugih oblika pomoći pri resocijalizaciji i socijalnom uključivanju liječenih ovisnika. Tijekom 2014. godine od strane Ureda dodijeljena su financijska sredstva u ukupnom iznosu od **397.067,00 kuna za 4 projekata udruga**, dok od strane Ministarstva socijalne politike i mladih dodijeljen je iznos od **951.569,00 kuna za 12 projekata udruga** koje provode projekte resocijalizacije. Sveukupno dodijeljena sredstva iznose **1.348.636,00 kuna za 16 projekata udruga** koje su provele projekte resocijalizacije u 2014. godini. Usluge koje su udruge pružale u sklopu svojih projekata uglavnom se odnose na informiranje o Projektu resocijalizacije, savjetovanje, edukacije, individualni i grupni rad, grupe samopomoći, psihosocijalnu rehabilitaciju s ciljem bolje reintegracije u društvo, socijalno uključivanje te pomoć pri zapošljavanju. Udruge koje su financirane od strane Ureda i Ministarstva socijalne politike i mladih pružile su pomoć u resocijalizaciji za ukupno **1344 liječenih ovisnika** od toga za **1150 muškaraca i 194 žena** (Tablica 1.), što u odnosu na 2013. godinu kada su udruge pomoć u resocijalizaciji pružile za **969** liječenih ovisnika predstavlja povećanje od **38,70%**. Uz te udruge još je jedna udruga koja nije bila financirana od strane Ureda ili Ministarstva socijalne politike i mladih, ali je provodila projekt resocijalizacije i to je Liga za prevenciju ovisnosti¹, Split. Najveći broj usluga koje su te udruge pružile ovisnicima u procesu njihove resocijalizacije odnosio se na psihosocijalnu podršku i informiranje o Projektu (psihosocijalna podrška **811** i **665** informiranje), zatim pružanje ostalih oblika pomoći kao što su rad s obitelji ovisnika, pružanje pomoći u prehrani, higijeni i slično, pružanje pravne pomoći, uključivanje u kulturno-zabavne aktivnosti za **337** ovisnika i školovanje za

¹ Liga za prevenciju ovisnosti broji šest liječenih ovisnika, od toga tri muškarca i tri žene, koji su sudjelovali u Projektu resocijalizacije u 2014. godini. Ukupno s ostalima, broj liječenih ovisnika je 1350.

288 ovisnika. Pomoć pri zapošljavanju i/ili samozapošljavanju je pružena **227** ovisnika, dok je za **34** ovisnika pružena usluga pomoći u stanovanju odnosno prihvat nakon završenog liječenja ili izdržane zatvorske kazne (Tablica 2.).

9. Ured je kontinuirano pružao stručnu pomoć i podršku udrugama koje su ostvarile financijsku potporu za projekte resocijalizacije te samostalno i uz pomoć vanjskih stručnjaka pratio i evaluirao provedbu tih projekata.
10. Ured je o novostima i aktivnostima u vezi Projekta redovito obavještavao javnost putem objave na Internet stranici, pozivanjem predstavnika javnih medija, a o Projektu resocijalizacije govorilo se i u radijskim i televizijskim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici Ureda.
11. Tiskan je letak o Projektu resocijalizacije te je u suradnji s tvrtkom Profil d.o.o. umnožen DVD s dokumentarnim filmom *Put u novi život* koji je distribuiran svim nadležnim državnim tijelima i institucijama na lokalnoj razini te organizacijama civilnog društva uključenim u provedbu Projekta resocijalizacije.
12. Ured je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje kontinuirano predlagao dodatne mjere za školovanje liječenih ovisnika. Mjere su se predlagale temeljem redovitog praćenja provedbe Projekta te temeljem zaključaka s edukacija.
13. Ured je od svih nadležnih ministarstava i ustanova zaduženih za provedbu Projekta resocijalizacije prikupio podatke i **izradio skupno Izvješće o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama za 2013. koje je usvojilo Povjerenstvo za suzbijanje zloporabe droga Vlade Republike Hrvatske**, a isto je u sklopu redovitog godišnjeg Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zloporabe droga za 2013. godinu upućeno Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru.

Pri Uredu je 2007. godine ustrojena Informatička baza podataka o Projektu koja se sastoji od **Zbirke osobnih podataka o korisnicima projekta** – radi praćenja i evaluacije individualnog programa resocijalizacije i posebnog **linka na internetskoj stranici Ureda** gdje se nalaze sve relevantne informacije o Projektu. **U 2014. godini** u Zbirku osobnih podataka osoba koje su uključene u projekt resocijalizacije pristigao je ukupno **142 obrazaca**. Prema pristiglim obrascima za područne službe zavoda za zapošljavanje (21), centre za socijalnu skrb (14), udruge (54), zatvorske ustanove (47) i službe za prevenciju ovisnosti (6), u Projekt resocijalizacije se u 2014. godini uključilo **123 osoba**, od toga **109 muškaraca i 14 žena**. Od početka vođenja Zbirke osobnih podataka o korisnicima Projekta (od 2008. do 2014. godine) u Projekt je bilo uključeno ukupno **387 osobe**, od toga **312 muškaraca i 75 žene**. Najveći broj je bio uključen u profesionalno usmjeravanje **264**, zatim u školovanje **195**, dok je zaposlenje ostvarilo samo **35 osoba**. (Tablica 3.)

Tablica 1. Udruge i projekti resocijalizacije koje je financirao Ured i Ministarstvo socijalne politike i mladih u 2014. godini te broj korisnika obuhvaćenih projektom prema spolu.

Naziv udruge	Naziv projekta	Financirani od Ureda i Ministarstva socijalne politike i mladih	Dodijeljen iznos	Ukupan broj korisnika projekta	Muškarci	Žene
Udruga Terra	Program rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika o opojnim drogama i bivših osuđenika ovisnika	Ured	119.606,00 KN	64	51	13
Humanitarna organizacija „Zajednica susret“, Split	Novi početak	Ured	119.961,00 KN	112	84	28
Udruga za sprečavanje, informiranje, djelovanje i resocijalizaciju ovisnika – S.I.D.R.O., Zagreb	Odluči se za život	Ured	105.000,00 KN	57	40	17
Udruga Providnost – iz tame u svjetlost, Split	Nismo sami	Ured	52.500,00 KN	37	29	8
Udruga za borbu protiv ovisnosti „Ne-ovisnost“, Osijek	Stambena zajednica	MSPM	98.311,00 KN	53	53	0
Anst 1700, Split	4D Resocijalizacija	MSPM	102.936,00 KN	25	20	5
Udruga Institut, Pula	Svijet pun izazova Potpuno novi svijet	MSPM	97.217,00 KN	403	389	14
Udruga za kreativni socijalni rad	Uključi se, zaslužio si©	MSPM	89.910,00 KN	23	23	0
Kršćanski centar za pomoć i rehabilitaciju ovisnika i obitelji Stijena, Zagreb	Metanoja	MSPM	89.394,00 KN	350	280	70

Udruga za pomoć ovisnicima „Vida“, Rijeka	Program resocijalizacije osoba ovisnih o psihoaktivnim supstancama	MSPM	86.450,00 KN	34	25	9
Udruga Pet Plus, Zagreb	Stambena zajednica PET PLUS	MSPM	89.970,00 KN	7	7	0
Comunita Mondo Nuovo, Zadar	Podrška i potpora nakon izlaska iz terapijske zajednice	MSPM	89.564,00 KN	25	25	0
Zajednica Pape Ivana XXIII, Vrgorac	Zajedno do cilja 2	MSPM	52.499,00 KN	91	71	20
Udruga za promicanje zdravlja, prevenciju ovisnosti i pomoć ovisniku „Pro sanitas“, Rijeka	Terapijska zajednica za odrasle ovisnike	MSPM	52.159,00 KN	7	7	0
Udruga Apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji „Porat“, Zadar	Zajedno protiv droge/Put u zdravi život	MSPM	52.159,00 KN	14	8	6
Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama, Pula	Zajedno do zapošljavanja i samozapošljavanja, Korak do obitelji, Korak do zaposlenja, Korak do zaposlenja i poboljšanja socijalnog stanja	MSPM	51.000,00 KN	42	38	4
Ukupno:			1.348.636,00 KN	1344	1150	194

Tablica 2. Vrste usluga koje su pružile udruge koje je financirao Ured i Ministarstvo socijalne politike i mladih u procesu resocijalizacije prema broju korisnika tijekom 2014. godine.

Naziv udruge	Ukupan broj korisnika		Školovanje		Informiranje		Zapošljavanje		Psiho-socijalna podrška		Stanovanje-stambena zajednica/prihvrat nakon završene rehabilitacije		Ostali oblici pomoći u resocijalizaciji	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
									M	Ž				
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Udruga Terra	51	13	40	5	51	13	11	1	58	13	3	0	38	7
Humanitarna organizacija „Zajednica susret“	84	28	14	5	84	28	9	4	12	8	0	0	0	0
Udruga za sprečavanje, informiranje, djelovanje i resocijalizaciju ovisnika – S.I.D.R.O., Zagreb	40	17	3	0	0	0	3	1	40	17	3	1	0	0
Udruga Providnost – iz tame u svjetlost, Split	29	8	8	0	15	2	1	0	20	8	0	0	0	0

Udruga za borbu protiv ovisnosti „Ne-ovisnost“, Osijek	53	0	65	0	53	0	66	0	53	0	15	0	47	0
Anst 1700, Split	20	5	0	0	20	5	1	0	9	3	0	0	1	0
Udruga Institut, Pula	389	14	31	10	30	10	32	14	30	10	0	0	6	10
Udruga za kreativni socijalni rad	23	0	5	0	23	0	15	0	23	0	0	0	0	0
Kršćanski centar za pomoć i rehabilitaciju ovisnika i obitelji Stijena, Zagreb	280	70	2	0	100	20	6	2	280	70	0	0	0	0
Udruga za pomoć ovisnicima „Vida“, Rijeka	25	9	0	0	25	9	5	3	25	9	0	0	2	5
Udruga Pet plus, Zagreb	7	0	19	0	7	0	13	0	10	0	0	0	0	0
Comunita Mondo Nuovo, Zadar	25	0	5	0	10	0	0	0	25	0	0	0	25	0
Zajednica Pape Ivana XXIII, Vrgorac	71	20	37	12	71	20	3	1	48	8	6	0	65	87
Udruga za promicanje zdravlja, prevenciju ovisnosti i pomoć ovisniku „Pro sanitas“, Rijeka	7	0	2	0	7	0	5	0	7	0	0	0	2	0
Udruga Apstinenata za	8	6	3	1	8	6	3	1	8	6	0	0	0	0

pomoć pri resocijalizaciji „Porat“, Zadar														
Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama, Pula	38	4	15	2	38	4	23	4	6	3	5	1	38	4
Ukupno prema spolu:	1150	194	249	35	542	117	196	31	654	155	32	2	224	113
Ukupan broj:	1344		284		659			227		809		34		337

Tablica 3. *Izvjeshće po obrascima za praćenje individualnog programa iz zbirke osobnih podataka o korisnicima projekta resocijalizacije za razdoblje 13.03.2008. do 31.12.2014.godine*

Godina	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Ukupno
Broj pristiglih obrazaca	41	30	61	121	102	32	142	529
Broj osoba uključenih u Projekt	34	13	54	63	76	25	123	388
Broj izvršenih Profesionalnih usmjeravanja	28	13	53	53	50	16	51	264
Broj osoba uključenih u školovanje	17	9	17	35	32	13	72	195
Broj ostvarenih zaposlenja	7	3	4	7	12	0	2	35

Ured kao koordinator u provedbi Projekta planira provoditi sve navedene aktivnosti i u 2015. godini, osim financiranja projekata udruga koje provode programe resocijalizacije budući da Ured ne sudjeluje u raspodijeli lutrijskih sredstva za borbu protiv ovisnosti za 2015. Ured će provoditi i nadalje edukacije o Projektu po regionalnom principu, a nastojat će informirati što veći broj udruga o različitim natjecajima i projektima koje provode druga nadležna državna tijela s ciljem socijalnog uključivanja ovisnika i njihove resocijalizacije. Ured će također objaviti Izvjeshće o znanstvenoj evaluaciji Projekta resocijalizacije temeljem koje će se izvršiti modifikacija i nadopuna Projekta te unaprijediti mjere usmjerene svim oblicima društvenog uključivanja ovisnika. Za provedbu aktivnosti osigurana su sredstva u okviru redovnih aktivnosti Ureda.

2. Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Među aktivnostima navedenog Projekta je i procjena zdravstvene i radne sposobnosti ovisnika te njihova profesionalna orijentacija, u svrhu prekvalifikacije ili dokvalifikacije, čiji je cilj buduće lakše uključivanje na tržište rada, a time i bolja resocijalizacija u širu društvenu sredinu.

U okviru provedbenih mjera Projekta, a sukladno svojim obvezama, Ministarstvo zdravlja je osiguralo financijska sredstva za troškove zdravstvenih pregleda zatvorenika uključenih u Projekt, odnosno za usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznionice.

Odabir zatvorenika za sudjelovanje u Projektu resocijalizacije na području Republike Hrvatske u nadležnosti je Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, a organizaciju specijalističkih pregleda za zatvorenike provode upravitelji kaznionica i zatvora u suradnji s odabranim liječnicima medicine rada.

U 2014. godini izvršena je **procjena zdravstvene i radne sposobnosti** za **36 osoba**. Od toga je 14 zatvorenika s područja Sisačko-moslavačke županije, 11 s područja Šibensko-

kninske, tri zatvorenika s područja Zadarske županije te osam zatvorenica s područja Požeško-slavonske županije.

Ukupni troškovi specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada u 2014. godini iznosili su **6.715,00 kn**.

Ministarstvo zdravlja će u 2015. godini, sukladno svojim obvezama u okviru provedbenih mjera Projekta, osigurati usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznionice te osigurati financijska sredstva za troškove zdravstvenih pregleda zatvorenika uključenih u Projekt u ukupnom iznosu od 20.000,00 kuna s mogućnošću izdvajanja dodatnih sredstava za provedbu Projekta ovisno o broju zatvorenika odabranih za sudjelovanje u Projektu od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa.

3. Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo socijalne politike i mladih jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Temeljem Projekt resocijalizacije **Centri za socijalnu skrb** zaduženi su na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (županija/gradova) za informiranje ovisnika iz ciljane skupine o svim mogućnostima za uključivanje u ovaj projekt te pružanje drugih oblika socijalne skrbi i potpore ovisnicima tijekom procesa resocijalizacije, kao i praćenje njihovog individualnog programa resocijalizacije (školovanje ili prekvalifikacija te zapošljavanje) nakon izlaska iz zatvora ili završetka programa u terapijskoj zajednici i/ili domu za ovisnike i redovito dostavljanje evaluacijskog obrasca za praćenje individualnog programa. Također temeljem Nadopune Projekta od 17. ožujka 2009. godine centri za socijalnu skrb zaduženi su da ovisnike nakon završenog tretmana u terapijskoj zajednici ili izdržane kazne zatvora uključuju u programe školovanja odnosno završetak započeto srednjoškolskog obrazovanja na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Centar za socijalnu skrb će s ovisnikom koji se uključi u školovanje sklopiti ugovor o međusobnim pravima i obvezama kojim će ga se zadužiti da se do završetka srednjoškolskog obrazovanja redovito javlja u Centar za socijalnu skrb i nadležnu Službu za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti. Centri za socijalnu skrb aktivno su se uključili u Projekt resocijalizacije u svim segmentima djelatnosti za koju su zaduženi. Izvršene mjere sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova te organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih su: savjetodavni rad uz podršku osoba koje su završile neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijski zajednicama ili zatvorskom sustavu te ovisnika koji su uključeni u izvanbolnički tretman te duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju. Također, Ministarstvo socijalne politike i mladih nadležno je za pomoć i potporu njihovim obiteljima. Uz navedene mjere provodile su se i mjere podrške u postpenalnom prihvatu, uključivanje ovisnika u obitelji i lokalnu zajednicu te pomoć pri ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi. Centri za socijalnu skrb središnje Hrvatske (Zagreb, Zaprješić, Bjelovar, Čakovec, Kutina, Velika Gorica, Sisak), Istre i Kvarnera (Pula), Slavonije (Đakovo, Pakrac) i Dalmacije (Dubrovnik) su iskazali podatke koji se odnose na provedbu Projekta resocijalizacije.

Centri za socijalnu skrb u Projektu resocijalizacije ovisnika uključili su tijekom 2014. godine **29 osobe, od čega 24 osoba muškog spola i 5 osoba ženskog spola.**

Prema dostavljenim izvješćima centara za socijalnu skrb, imenovani koordinatori u centrima su za svakog povratnika s programa resocijalizacije dostavili izvješće drugim nadležnim službama te su informirali povratnike o mogućnostima u vezi nastavka Projekta kao i projektnim aktivnostima. Uz to, provodio se i savjetodavni rad s pojedincima te pružala pomoć i potpora obiteljima. Centri za socijalnu skrb u nastavak školovanja uputili su 9 osoba, a tretman Centra za prevenciju za stabilno održavanje apstinencije koristi 18 osoba.

Pri provođenju mjera iz Projekta resocijalizacije ovisnika, Centri za socijalnu skrb su nailazili na teškoće koje su se uglavnom odnosile na osiguravanje osnovnih sredstava za život, nemotiviranost za uključivanje u Projekt resocijalizacije te nemogućnost pravovremenog uključivanja resocijaliziranih ovisnika u proces rada. Ministarstvo socijalne politike i mladih će i u 2015. godini nastaviti provoditi mjere iz svoje nadležnosti i to naročito u Istri, Dalmaciji i Slavoniji. Za provođenje mjera iz nadležnosti ovog Ministarstva nije potrebno osiguravanje dodatnih financijskih sredstva jer se iste provode u okviru redovite djelatnosti.

4. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja tijekom 2014. godine provodilo je sve postojeće mjere za poticanje zapošljavanja osjetljivih skupina gdje spadaju i liječeni ovisnici. Za liječene ovisnike ne postoje vremenska ograničenja u vezi početka primjene ovih mjera te se iste mogu početi primjenjivati od dana prijave na evidenciju nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ).

U provedbi Projekta resocijalizacije mjere u nadležnosti Ministarstva rada i mirovinskoga sustava obuhvaćene Nacionalnim planom za poticanje zapošljavanja (NPPZ) su:

- **3.4.3.1.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a te onih koji se nalaze u otkaznom roku
- **3.4.3.2.**
Sufinanciranje zapošljavanja na „dijeljenom radnom mjestu“ posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a
- **3.4.3.4.**
Financiranje obrazovanja posebnih skupina prema potrebama tržišta rada
- **3.4.3.5.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina u programima javnih radova
- **3.4.3.14.**
Promocija, informiranje i edukacija nevladinih organizacija i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o mjeri javnih radova, načinu izrade programa i ostvarivanju partnerstva u provedbi mjere.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava kao nositelj mjera u potpunosti je izvršilo obvezu iz Projekta resocijalizacije. Sve predviđene mjere su i provedene u 2014. godini a provedbeno tijelo je Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ). Hrvatski zavod za

zapošljavanje u okviru ovog Projekta provodio je postupke profesionalnog usmjeravanja tj. identificiranja vrste potrebnog stručnog osposobljavanja (u skladu s potrebama tržišta rada i potencijalima korisnika) i procjene preostale radne sposobnosti korisnika programa te posreduje pri njihovom zapošljavanju nakon osposobljavanja. Profesionalno usmjeravanje obuhvaća skup različitih aktivnosti koje pojedincima omogućuju utvrđivanje vlastitih mogućnosti, kompetencija i interesa u različitoj životnoj dobi, kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju te uspješno upravljali svojom profesionalnom karijerom. Profesionalno usmjeravanje obuhvaća niz aktivnosti: informiranje, savjetovanje, procjenu kompetencija i slično, a zamišljeno je kao pomoć pojedincima u odabiru najprimjerenijeg programa obrazovanja i/ili zapošljavanja. Stručni tim čine psiholog i liječnik, specijalist medicine rada.

Iz financijskih sredstva za provedbu Mjera aktivne politike u 2014. godini financirane su: potpore za zapošljavanje liječenih ovisnika u iznosu od **202.440,04 kuna**, obrazovanje bivših ovisnika u iznosu od **42.110,59 kuna**, potpore za samozapošljavanje u iznosu od **75.000,00 kuna**, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u iznosu od **26.748,13 kuna** te uključivanja korisnika Programa resocijalizacije u javne radove u ukupnom iznosu od **1.596.149,91 kuna**. Financijski iznos provedbe Mjera aktivne politike zapošljavanja za liječene ovisnike u 2014. godini bio je **1.942.448,67 kuna**. Financijska sredstva u 2014. godini za provedbu psihološko-medicinske obrade za **61 liječenog ovisnika, korisnika Programa resocijalizacije iznose ukupno 15.250,00 kuna**.

Ukupan financijski iznos provedbe aktivnosti profesionalnog usmjeravanja, obrazovanja i zapošljavanja korisnika Programa resocijalizacije u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2014. godine bio je **1.957.698,00kuna**

Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2015. godini planira nastavak realizacije mjera iz svoje nadležnosti sukladno Nacionalnom akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj 2015.-2017.

5. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Područni uredi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje tijekom 2014. godine kontinuirano su provodili mjere za poticanje obrazovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika o drogama sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe droga i Nacionalnom akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2014. godine (Poglavlje 4.1.5. Resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika, Mjera 1, provedbene aktivnosti 6, 10 i 11). Mjere poticanja obrazovanja i zapošljavanja ostvarivane su kroz **aktivnosti profesionalnog usmjeravanja te mjere aktivne politike sufinanciranja i financiranja obrazovanja i zapošljavanja** iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 1. srpnja 2013. godine. Od 01. siječnja do 31. prosinca 2014. Hrvatski zavod za zapošljavanje je provodio aktivnosti i mjere prema ciljnoj skupini liječenih ovisnika. Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije, područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, zaduženi su za sljedeće aktivnosti:

- provođenje profesionalnog usmjeravanja i procjena preostale radne sposobnosti;

- izrada mišljenja o korisnicima koji će biti odabrani za uključivanje u program obrazovanja;
- uključivanje korisnika u programe obrazovanja;
- pismeno izvještavanje nadležnog Centra za socijalnu skrb i Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti o korisniku koji je uključen u program;
- povezivanje ovisnika koji su završili obrazovni program s potencijalnim poslodavcima i informiranje o mjerama iz Godišnjeg programa za poticanje zapošljavanja;
- vođenje evidencije o ovisnicima prema posebnom evaluacijskom obrascu;
- dostavljanje evaluacijskih obrazaca Uredu za suzbijanje zlouporabe droga;
- kontinuirana suradnja u provedbi Projekta s koordinadorima iz Centara za socijalnu skrb, Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti i terapijskih zajednica.

U okviru *Mjeseca borbe protiv ovisnosti* od 15. studenog do 15. prosinca 2014. godine u organizaciji Vlade Republike Hrvatske, sukladno cjelokupnom planu aktivnosti Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, svi područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje organizirali su radionice na temu resocijalizacije bivših ovisnika na kojima je sudjelovalo preko 250 predstavnika dionika uključenih u Projekt resocijalizacije na lokalnoj razini (liječeni ovisnici, poslodavci, predstavnici Centara za socijalnu skrb, predstavnici područnih ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, organizacije civilnog društva, predstavnici škola). Na radionicama su predstavljeni rezultati evaluacije Projekta resocijalizacije na nacionalnoj i lokalnoj razini te aktivnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje s liječenim ovisnicima. Izneseni su primjeri dobre prakse te je prikazan film „Put u novi život“, koji prati priču liječene ovisnice/korisnice Projekta.

U sklopu pripreme za zapošljavanje, u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine, **158 liječenih ovisnika** o drogama uključeno je u aktivnosti profesionalnog informiranja i savjetovanja u svrhu zapošljavanja i razvoja karijere od čega je bilo 135 muškaraca i 23 žene. To je povećanje za 12,06% u odnosu na prošlu godinu kada je uključen 141 korisnik (121 muškaraca i 20 žena). Za **61 korisnika** (51 muškarac i deset žena) Projekta resocijalizacije **izvršena je psihološko-medicinska obrada**, što je također povećanje za 60,53% u odnosu na isto razdoblje prošle godine kada je uključeno 38 korisnika (32 muškarca i šest žena). U **radionice aktivnog traženja posla i razvoja karijere** uključeno je **79 korisnika** (77 muškaraca i dvije žene).

Tijekom 2014. godine Zavod je sudjelovao u realizaciji obrazovnih programa putem kojih je **37 liječenih ovisnika bilo uključeno u neke od obrazovnih programa** u sklopu Mjere aktivne politike zapošljavanja, projekata s lokalnim partnerstvima, udrugama i dr. Programi u koje su korisnici Projekta u 2014. godini bili uključeni su sljedeća: administrator/administratorica mrežnih sustava, keramičar/keramičarka, knjigovođa/knjigovotkinja, komercijalist/komercijalistica, maser/maserka, monter/monterka fotonaponskih sustava, njegovatelj/njegovateljica, operater na računalu, pomoćni kuhar/pomoćna kuharica, pizza majstor, web dizajner, zidar i tečajevi učenja stranih jezika.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2014. godine provodio *Mjere aktivne politike zapošljavanja* u koje je ukupno uključeno **107**

liječenih ovisnika (tablica 4). Dio navedenih mjera se odnosi na mjeru *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba* kao što su i liječeni ovisnici, njih **16** te putem mjere za dugotrajno nezaposlene osobe, gdje ih je tijekom 2014. godine zaposleno dvoje. Mjeru *Sufinanciranje samozapošljavanja* koristila su **tri** liječena ovisnika, dok je najveći broj liječenih ovisnika zaposlen kroz mjeru Javni rad, njih **80**. Osim mjera sufinanciranja zapošljavanja Zavod unaprjeđuje zapošljivost i putem mjera za *financiranje obrazovanja*, posredstvom kojih je **petero** korisnika Projekta resocijalizacije uključeno u obrazovne programe te mjere *Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa* u koju je uključen **jedan liječeni ovisnik**.

Iz financijskih sredstva za provedbu Mjera aktivne politike u 2014. godini financirane su: potpore za zapošljavanje liječenih ovisnika u iznosu od **202.440,04 kuna**, obrazovanje bivših ovisnika u iznosu od **42.110,59 kuna**, potpore za samozapošljavanje u iznosu od **75.000,00 kuna**, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u iznosu od **26.748,13 kuna** te uključivanja korisnika Programa resocijalizacije u javne radove u ukupnom iznosu od **1.596.149,91 kuna**. Financijski iznos provedbe Mjera aktivne politike zapošljavanja za liječene ovisnike u 2014. godini bio je **1.942.448,67 kuna**. Financijska sredstva u 2014. godini za provedbu psihološko-medicinske obrade za **61 liječenog ovisnika, korisnika Programa resocijalizacije iznose ukupno 15.250,00 kuna**.

Zaključno, ukupan financijski iznos provedbe aktivnosti profesionalnog usmjeravanja, obrazovanja i zapošljavanja korisnika Programa resocijalizacije u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2014. godine bio je **1.957.698,00kuna** (tablica 5).

Tablica 3. Broj nezaposlenih osoba – liječenih ovisnika o drogama uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja od 1.01.-31.12.2014. godine razvrstanih po spolu i područnim uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Područni ured	Javni rad		Sufinanciranje posebnih skupina		Sufinanciranje dugotrajno nezaposlenih		Sufinanciranje samozapošljavanja		Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa		Obrazovanje nezaposlenih		Ukupno
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Bjelovar	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Čakovec	1	0	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	5
Dubrovnik	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gospić	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Karlovac	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Krapina	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Križevci	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Kutina	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Osijek	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	4
Požega	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Pula	7	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Rijeka	15	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
Sisak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sl. Brod	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Split	9	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
Šibenik	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	4

Varaždin	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Vinkovci	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Virovitica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vukovar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zadar	6	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10
Zagreb	8	3	2	0	1	0	1	0	0	0	1	0	16
UKUPNO	80		16		2		3		1		5		107

Tablica 4. Broj nezaposlenih osoba - liječenih ovisnika o drogama uključenih u psihološko-medicinsku obradu i provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja u 2014. godini i financijska sredstva utrošena za njihovu provedbu tijekom 2014. godine

Aktivnost / Mjera	Broj uključenih liječenih ovisnika		Ukupno	Utrošena financijska sredstva za 2014. godinu
	M	Ž		
Sufinanciranje posebnih skupina nezaposlenih osoba	12	4	16	193.243,89 kuna
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	2	0	2	9.196,15 kuna
Sufinanciranje samozapošljavanja	3	0	3	75.000,00 kuna
Financiranje obrazovanja	4	1	5	42.110,59 kuna
Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa	1	0	1	26.748,13 kuna
Javni radovi	62	18	80	1.596.149,91 kuna
Psihološka medicinska obrada	51	10	61	15.250,00 kuna
UKUPNO:	135	33	168	1.957.698,00 kuna

Tablica 5. Broj liječenih ovisnika o drogama uključenih u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i procijene radne sposobnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, uključenih u obrazovne programe i osoba koje su ostvarile zaposlenje posredovanjem Zavoda u 2007., 2008., 2009., 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godini.

GODINA	Broj liječenih ovisnika za koje je obavljeno profesionalno Usmjeravanje (informiranje) i psihološko – medicinska obrada	Broj liječenih ovisnika uključenih u obrazovne programe	Broj ukupno zaposlenih liječenih ovisnika (uključivši i zapošljavanje u javnim radovima)
2007.	35	5	11
2008.	53	13	16
2009.	92	43	14
2010.	51	34	18
2011.	126	57	21
2012.	94	16	88
2013.	141	23	176
2014.	61	37	102
UKUPNO	653	228	446

Od 19. travnja 2007. godine kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca, 2014. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **653 ovisnika**, od toga **228 liječenih ovisnika** je bilo uključeno u obrazovne programe, a **446 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje ili su ostvarili zaposlenje samostalno (tablica 6). Također, iz tablice je vidljivo da je u 2014. u odnosu na 2013. godinu došlo do pada broja ovisnika koji su ostvarili zaposlenje za **38,63%**.

Plan daljnjih aktivnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u provedbi Projekta za 2015. godinu uključuje:

- provođenje svih dosadašnjih aktivnosti za koje je Hrvatski zavod za zapošljavanje zadužen sukladno Protokolu;
- nastavak promoviranja Projekta i intenziviranje aktivnosti na informiranju potencijalnih korisnika o mogućnostima koje nudi Projekt;
- nastavak savjetovališnog rada čiji je cilj motiviranje potencijalnih korisnika za uključivanje u aktivnosti Projekta;
- informiranje poslodavaca o mogućnostima sufinanciranja zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika putem mjera aktivne politike zapošljavanja;
- intenziviranje suradnje s Centrima za socijalnu skrb i Službama za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti u cilju ostvarivanja sukladnosti djelovanja;
- intenziviranje suradnje s terapijskim zajednicama i udrugama liječenih ovisnika kako bi se unaprijedile mogućnosti motiviranja liječenih ovisnika za uključivanje u Projekt;

- intenziviranje uključivanja korisnika Projekta u javne radove putem mjera aktivne politike zapošljavanja

6. Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo poduzetništva i obrta, kao partnerska institucija na provedbi mjera ovoga projekta, sudjeluje sukladno svojim zakonskim nadležnostima, definiranim Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine br. 29/2002, 63/2007, 53/2012 i 56/2013). Temeljem programskog dokumenta poticanja poduzetništva i obrta „Poduzetnički impuls“ za 2014. godinu, Ministarstvo poduzetništva i obrta je objavilo otvoreni Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika sredstava.

U okviru navedenog programa Ministarstvo je, između ostalog, bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruge koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.**

Zadrugama, potencijalnim prijaviteljima u 2014. godini, prema navedenoj mjeri bilo je moguće dodijeliti 1.500.000 kn. Na otvoreni javni poziv prijavila se zadruga Pet plus iz Garešničkog Brestovca i ostvarila poticaj sukladno traženom iz proračuna projekta (200.000,00 kuna).

Za 2015. godinu, u okviru programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva „Poduzetnički impuls“, Ministarstvo poduzetništva i obrta namjerava nastaviti provođenje projekta poticanja razvoja zadruga.

7. Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav

Tijekom 2014. godine Projekt resocijalizacije ostvaren je sukladno protokolu i propisanom načinu te je u svim kaznenim tijelima proveden preliminarni odabir među zatvorenicima, koji su iskazali interes za uključivanje u Projekt.

Ove izvještajne godine u zatvorskom sustavu proširena je ponuda izbora za osposobljavanje kroz Projekt resocijalizacije tako što se, uz mogućnost osposobljavanja za zanimanje računalni operater, otvorila i mogućnost osposobljavanja za grafičke poslove sitotiska. S obzirom da kaznionica u Glini posjeduje grafičke strojeve ostvareni su preduvjeti za izvođenje praktičnog dijela osposobljavanja. Ova je ponuda bila omogućena zatvorenicima-ovisnicima u svim kaznenim tijelima, a Središnji ured izvršio je premještaje zainteresiranih, kako bi se svim zatvorenicima, koji ispunjavaju zadane kriterije, isto omogućilo. Stručno osposobljavanje za poslove sitotiska završilo je ukupno 14 zatvorenika, a izvođač edukacije je bila Grafička škola u Zagrebu.

Zbog manjeg broja kandidata, edukacije za poslove računalnog operatera realizirane su u Kaznionici u Šibeniku, Kaznionici u Glini i Kaznionici u Požegi, zbog čega su neki od zatvorenika bili premješteni. Stručno osposobljavanje za računalnog operatera završilo je ukupno 30 polaznika (među kojima i osam žena koje izdržavaju kaznu u Kaznionici u Požegi).

U drugoj fazi organiziran je specijalistički pregled odabranih zatvorenika u suradnji kaznenog tijela s liječnikom medicine rada odabranim od strane Ministarstva zdravlja na čijem su području se nalazila kaznena tijela. Na temelju utvrđenih medicinskih indikacija, izrađeno je završno individualno mišljenje o profesionalnoj orijentaciji, a plaćanje troškova specijalističkih pregleda medicine rada u cijelosti je snosilo Ministarstvo zdravlja. Paralelno s opisanim, proveden je postupak izbora izvođača edukacija od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, koji je s izabranim izvođačima sklopio ugovore i po izvršenju realizirao plaćanje.

Sljedom opisanog, interes je iskazalo ukupno **72 zatvorenika/ca** za Projekt, od toga 19 za grafičku struku i 53 za računalnu struku. Međutim, nakon obrade mogućnosti završavanje programa stručnog osposobljavanja ukupno **44 zatvorenika/ca** (od čega osam žena) je ostvarilo iz sljedećih kaznenih tijela: Kaznionica u Glini (13), Kaznionica u Lepoglavi (osam), Kaznionica u Turopolju (dva), Kaznionica u Požegi (osam), Kaznionica i zatvor u Šibeniku (pet), te zatvori u Puli (dva), Rijeci (jedan), Zadru (dva) i Varaždinu (tri).

Financijska sredstva koja su bila izdvojena za provedbu Projekta od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa odnosila su se na troškove sprovođenja zatvorenika na specijalističke preglede medicine rada te na trošak premještaja. Navedena sredstva su izdvojena sa stavki tekućih troškova Uprave planiranih u proračunu za 2014. godinu.

8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je sukladno obvezama koje su zadane u Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije i u 2014. godini uspješno nastavilo s provedbom mjera koje se odnose na školovanje, prekvalifikaciju i stručno osposobljavanje korisnika Projekta resocijalizacije.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova kontinuirano provodi i izvršava sljedeće mjere:

- Izrada popisa odgojno-obrazovnih ustanova koje će provoditi program i njegovo dostavljanje Uredu za suzbijanje zlouporabe droga (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izradilo je popis odgojno-obrazovnih ustanova 2008. godine koji je kasnije nadopunjen svim odgojno-obrazovnim ustanovama na temelju popisa Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih);
- Dostava projekta odgojno-obrazovnim ustanovama s popisa, uz obrazloženje uloge odgojno-obrazovnih ustanova u provedbi Projekta resocijalizacije;
- Davanje odobrenja na individualni program doškolovanja ili prekvalifikacije koji će izraditi odgojno-obrazovne ustanove i osiguravanje financijskih sredstava za provedbu programa;

- Dva puta na godinu dostavljati izvješće o provedbi mjera iz Projekta, sukladno Protokolu, Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.

Odgojno-obrazovne ustanove kontinuirano izvršavaju sljedeće mjere:

- U suradnji s terapeutima terapijskih ustanova i ustanova socijalne skrbi te službenicima tretmana zatvorskih ustanova izrađuju individualni program doškovanja ili prekvalifikacije za svakog pojedinog ovisnika za kojeg su obavljene profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti te plan provedbe individualnih programa;
- Dostavljanje plana provedbe individualnih programa, uključujući i financijski plan provedbe programa, na odobrenje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta;
- Nakon dobivanja odobrenja od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta provode program doškovanja ili prekvalifikacije sukladno navedenom planu.
- Svaka tri mjeseca dostavljati izvješće Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta o broju ovisnika za koje je počela provoditi program, vrsti školovanja i mjestu gdje se program počeo provoditi te mjestu i odgojno-obrazovnoj ustanovi gdje će se program nastaviti provoditi.

U 2014. godini nastavila se suradnja s terapijskim zajednicama i centrima za socijalnu skrb na čiji prijedlog, a nakon suglasnosti ovog Ministarstva, korisnici se upućuju na traženo obrazovanje ili stručno osposobljavanje. Također, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u stalnom kontaktu s odgojno-obrazovnim ustanovama gdje se korisnici školuju. Na taj način je u različite **programe obrazovanja u 2014. godini** uključeno **60 korisnika**, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je financiralo njihovo školovanje.

Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je nastavilo i suradnju s Ministarstvom pravosuđa, zatvorskim sustavom te se na temelju njihove preporuke uključilo **41** polaznika na tečaj za zanimanje računalnog operatera i za grafičku struku – sitotisak.

U vremenu od kraja listopada do sredine prosinca 2014. godine Pučko otvoreno učilište Algebra je provodilo edukaciju za računalnog operatera na tri lokacije (Požega, Glina i Šibenik), a Grafička škola u Zagrebu je provodila edukaciju za grafičkog radnika za sitotisak u Kaznionici u Glini. Ministarstvo je u cijelosti financiralo školovanje polaznika iz kaznenog sustava.

Slijedom navedenog, u 2014. godini u **Projekt resocijalizacije** u programe obrazovanja uključio se **101 korisnik od kojih 86 muškaraca i 15 žena**. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u tu namjenu utrošilo ukupno **393.557,75 kuna**.

9. Financijska sredstava utrošena iz Državnog proračuna za 2014. za provedbu projekta Resocijalizacije

Tablica 6. Sredstva Državnog proračuna za 2014. utrošena za provedbu Projekta resocijalizacije

NOSITELJ	PODRUČJE	IZNOS (KN)
Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske	1. Mjere za poticanje zapošljavanja Sufinanciranje organizacija civilnog društva i drugih ustanova koje provode programe usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškolovanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju	397.067,00
	2. Mjere predstavljanja projekta i provedba projekta Film „Resocijalizacija ovisnika“, film „Put u novi život“ (CD, plakati, promocija filma 17.10 KIC, 28.11. A. Štampar)	35.183,00
UKUPNO		432,250,00
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje	Aktivnosti i mjere provedene prema ciljanoj skupini liječenih ovisnika za razdoblje od 01. siječnja do 31. prosinca 2014.	1.957.698,00
Ministarstvo poduzetništva i obrta	Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva „Poduzetnički impuls“ za 2014. godinu.	200.000,00
Ministarstvo zdravlja	Profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti Podmirivanje troškova zdravstvenog pregleda ovisnika prije uključivanja u projekt resocijalizacije (obrada u zatvorskim ustanovama)	6.715,00
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Rad Stručnih djelatnika u Centrima za socijalnu skrb	U okviru redovitih poslova stručnih radnika u Centrima
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Aktivnosti u provedbi Protokola Doškolovanje temeljem Nadopune projekta – završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja Doškolovanje i prekvalifikacija u Terapijskim zajednica i zatvorskim ustanovama	393.557,75

Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav	1. Aktivnosti u provedbi Protokola Planiranje i programiranje pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora koji će sadržavati doškolovanje, prekvalifikaciju i osposobljavanje zatvorenika za odgovarajuće zanimanje tijekom boravka u zatvorskom sustavu i nakon izlaska na slobodu – profesionalna orijentacija i ocjena radne sposobnosti 2. Aktivnosti u provedbi Protokola Tromjesečno praćenje i evaluacija provedbe programa prekvalifikacije, doškolovanja i osposobljavanja zatvorenika za zanimanje te sačinjavanje pojedinačnog izvješća o provedbi programa sukladno evaluacijskom obrascu koje će dostavljati Uredu za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH	Sredstva nisu prikazana budući da se radi o financijskim sredstvima predviđenim za redoviti rad psihologa i službenika tretmana u zatvorskim ustanovama
UKUPNO		2.990.220,75

10. Analiza učinaka provedenih mjera Projekta resocijalizacije

Tijekom 2014. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama. Za provedbu Projekta u 2014. godini ukupno je utrošeno **2.990.220,75** kuna što je u odnosu na 2013. kada je utrošeno **3.219.355,41** kuna **smanjenje** za **7,12%**. Unatoč manjem financiranju, izvješća o provedbi Projekta resocijalizacije u 2014. godini kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pokazuju **povećanje broja** liječenih ovisnika u **obrazovnim programima** s obzirom na 2012. i 2013. godinu, no bilježi se **pad zaposlenosti** s obzirom na prethodnu godinu od **38,63%**. Dalje, u sklopu pripreme za zapošljavanje, u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine, **158** liječenih ovisnika o drogama uključeno je u aktivnosti profesionalnog informiranja i savjetovanja u svrhu zapošljavanja i razvoja karijere, što je **povećanje za 12,06%** u odnosu na prošlu godinu kada je uključeno **141** korisnika. Također, bilježi se **povećanje** uključenosti korisnika u Projekt resocijalizacije na kojima je **izvršena psihološko-medicinska obrada** od **60,53%**. Ipak, u 2014. godini bilježi se **pad** ovisnika koji su zaposleni putem mjere *Javni radovi* za 21,95% s obzirom da ih je 2013. prijavljeno 102, a 2014. njih 80. Nadalje, bilježi se značajan **pad** broja ovisnika s obzirom na 2013. godinu (njih 249) koji su se uključili u **školovanje** na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, dok je u 2014. godini navedeno Ministarstvo financiralo školovanje za **101 polaznika**, od toga **86 muškaraca** i **15 žena ovisnica**, što je smanjenje za 59,44%.

Od 19. travnja 2007. godine kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca, 2014. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **653 ovisnika**, od toga **228 liječenih ovisnika** je bilo uključeno u obrazovne programe, a **446 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje ili su ostvarili zaposlenje samostalno. Također, ukupno je **568 ovisnika** koristilo školovanje na teret Ministarstva

znanosti, obrazovanja i sporta, dok je preko **6000** ovisnika dobilo pomoć od strane organizacija civilnog društva.

Tijekom 2014. godine od strane Ureda dodijeljena su financijska sredstva u ukupnom iznosu od **397.067,00 kuna** za **4 projekata udruga**, dok od strane Ministarstva socijalne politike i mladih dodijeljen je iznos od **951.569,00 kuna** za **12 projekata udruga** koje provode projekte resocijalizacije. Sveukupno dodijeljena sredstva iznose **1.348.636,00 kuna** za **16 projekata udruga** koje su provele projekte resocijalizacije u 2014. godini.

Udruge koje su financirane od strane Ureda i Ministarstva socijalne politike i mladih pružile su pomoć u resocijalizaciji za ukupno **1344 liječenih ovisnika** od toga za **1150 muškaraca** i **194 žena** (Tablica 1.), što u odnosu na 2013. godinu kada su udruge pomoć u resocijalizaciji pružile za **969** liječenih ovisnika predstavlja povišenje od **38,70%**.

Ukupno je od strane svih nadležnih ministarstava i državnih tijela i nevladinih organizacija u Projekt resocijalizacije tijekom 2014. godine bilo uključeno **oko 1686** ovisnika od kojih je **1431 muškaraca** i **245 žena** što je u odnosu na 2013. kada je bilo uključeno **oko 1804** ovisnika smanjenje za **6,54%**. Navedeni broj treba uzeti kao **okvirni broj** ovisnika uključenih u Projekt jer je moguće da su ovisnici koji su primili pomoć u resocijalizaciji od strane nevladinih organizacija također bili uključeni u Projekt od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i nadležnih ministarstava i obrnuto² (Tablica 7.).

Tablica 7. Ukupan broj ovisnika uključenih u Projekt resocijalizacije od strane nadležnih državnih tijela i organizacija civilnog društva tijekom 2014. prema spolu.

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje Mjere aktivne politike zapošljavanja			Ministarstvo pravosuđa- Uprava za zatvorski sustav			Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,			Ministarstvo socijalne politike i mladih (centri za socijalnu skrb)			Ured i Organizacije civilnog društva		
M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
135	33	168	36	8	44	86	15	101	24	5	29	1150	194	1 344
UKUPNO			Muškarci			Žene			Ukupno					
			1431			255			1 686					

Unatoč navedenim pozitivnim rezultatima, tijekom provedbe Projekta uočeni su i **problemi** koji su onemogućili da se još veći broj korisnika (liječenih ovisnika) uključi u Projekt. Prije svega uočen je problem **nedovoljnog upućivanja ovisnika u Projekt resocijalizacije od strane Službi za mentalno zdravlje, prevenciju ovisnosti županijskih zavoda za javno zdravlje** te je stoga od strane Ureda upućena preporuka navedenim službama da sukladno Protokolu suradnje i postupanja u mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacije civilnog društva u provedbi Projekta

² Svi ovisnici koji su uključeni u Projekt resocijalizacije od strane centara za socijalnu skrb već su prikazani u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ovisnici koji su uključeni u Projekt od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa i Ministarstva zdravlja sadržani su također u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

resocijalizacije ovisnika o drogama, uključuju ovisnike u Projekt resocijalizacije posebice ovisnike koji duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju ili ako su na supstitucijskoj terapiji i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Primijećena je još uvijek nedovoljna senzibilizacija cjelokupne, **ali i stručne javnosti za projekt resocijalizacije te nedovoljna senzibilizacije gospodarstvenika** za zapošljavanje liječenih ovisnika kao i vrlo velika **neaktivnost i nezainteresiranost pojedinih županija** za uključivanje u provedbu Projekta resocijalizacije. Stoga je Ured uz stručnu podršku Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, a s ciljem definiranja pozitivnih i negativnih strana Projekta resocijalizacije kao i njegove modifikacije i unapređenja, proveo **Znanstveno istraživački projekt Evaluacije Projekta resocijalizacije**. Metode evaluacije bile su: fokus grupe (7 fokus grupa - provoditelji projekta na nacionalnoj razini, lokalnoj razini i korisnici), studije slučaja (2 studije slučaja – Splitsko dalmatinska i Šibensko kninska županija) te On line upitnik. Odgovori dobiveni pomoću održanih fokus grupa analizirani su i grupirani u 6 kategorija; doživljaj projekta, aktivnosti projekta, teškoće i prepreke u provedbi, dobici od projekta, prijedlozi za unaprjeđenje, utjecaj projekta na socijalno uključivanje dok je analiza upitnika doprinijela testiranju rezultata dobivenim iz fokus grupa. Analiza je pokazala da je i u odnosu na provoditelje projekta i u odnosu na korisnike koji su u njega uključeni, Projekt postigao niz pozitivnih rezultata, ali usporedno i s time ukazala i na probleme, nedostatke i prepreke koje se javljaju prilikom njegove provedbe.

11. Zaključak

Iz evaluacije se može zaključiti da je opći doživljaj Projekta od strane svih sudionika (provoditelja i korisnika) pozitivan. Smatraju da je dobro zamišljen, a pokazao se vrlo poticajan za ovisnike pruživši im mogućnost da se uključe u konkretne aktivnosti koje do sada nisu postojale i samim tim mogućnost za uspješnu socijalnu integraciju u društvo i potpuni oporavak od ovisnosti. Najveću prepreku uspješnijem socijalnom uključivanju i provoditelji i korisnici vide u negativnom stavu javnosti o problemu ovisnosti i ovisnicima te nedovoljnoj senzibilizaciji poslodavaca za zapošljavanje liječenih ovisnika. Evaluacija je također pokazala da s obzirom na specifične potrebe žena ovisnica potrebno je planirati posebne programe za socijalnu integraciju žena ovisnica koji nužno trebaju sadržavati grupe za psiho-socijalnu podršku nakon izlaska iz ustanove, rad s obitelji, prijelazne oblike resocijalizacije kao što su stambene zajednice te ponudu zanimanja i poslova prilagođenih psihofizičkim sposobnostima žena ovisnica.

Iz analize ovog izvješća i temeljem rezultata evaluacije ovog Projekta a zbog unapređenja provedbe mjera iz Projekta te poboljšanja suradnje među nositeljima mjera iz Projekta potrebno je poduzeti sljedeće aktivnosti:

1. Potrebno je potaknuti bolju informiranost korisnika i provoditelja Projekta kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini te uspostaviti aktivniju suradnju područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, terapijskih zajednica,

- zatvorskih ustanova, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinih organizacija koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji.
2. Radi poboljšanja međusobne komunikacije i suradnje između stručnjaka potrebno je osnovati lokalne timove stručnjake za resocijalizaciju iz različitih ustanova koji će imati redovite sastanke i komunikaciju vezano za resocijalizaciju pojedinih ovisnika ali i unapređenje provedbe Projekta na lokalnoj razini.
 3. Na nacionalnoj razini potrebno je stvoriti uvjete koji će omogućiti što većem broju korisnika završetak srednjoškolskog obrazovanja, proširiti vrstu zanimanja koja je moguće steći putem stručnog osposobljavanja te uspostaviti bolju povezanost zatvorskih ustanova i centara za socijalnu skrb kako bi se omogućilo da zatvorenici kad izlaze van na uvjetni otpust da se obavezno javljaju centrima za socijalnu skrb.
 4. Povećati broj udruga koje pružaju psihosocijalnu pomoć i podršku ovisnicima nakon izlaska iz zajednice te osnovati što veći broj stambenih zajednica posebice za žene ovisnice koje će pružiti prijelazni oblik resocijalizacije nakon završenog tretmana i izlaska iz zatvorskog sustava.
 5. Osmisliti dodatne mjere i poticati poslodavce kako bi isti pokazali veći interes za zapošljavanje liječenih ovisnika te u tom smislu razmisliti o mogućnosti uspostave registra poslodavaca koji su automatski pristali na zapošljavanje ovisnika.
 6. Potrebno je jače informirati i senzibilizirati širu javnost o Projektu, a osobito poslodavce pomoću održavanja tribina i javnog zagovaranja.
 7. Proračunska sredstava za provedbu Projekta moraju biti unaprijed planirana i osigurana na pozicijama nositelja na nacionalnoj razini.
 8. Također, kvalitetnoj provedbi doprinijelo bi otvaranje mogućnosti završetka započetog fakultetskog obrazovanja za one korisnike koji su iste prekinuli zbog svoje ovisnosti, ali i mogućnost da se može započeti školovanje u toku boravka u terapijskoj zajednici budući im je nakon izlaska teško zadržati motivaciju za uključivanje u aktivnosti.
 9. Budući da su se javni radovi pokazali kao uspješna mjera, potrebno je osigurati kontinuitet provedbe navedene mjere te osigurati financijska sredstva za provedbu iste u stopostotnom iznosu.
 10. Kako bi se još više povećao broj korisnika Projekta, preporuka je putem ureda za probaciju u isti uključiti osuđenike sa mjerom rada za opće dobro na način da se takve osobe ukoliko su ovisnici uključe u školovanje te da im se sati provedeni na školovanju računaju u sate odrađene za opće dobro.

Očekuje se da će se provedbom navedenih aktivnosti dodatno unaprijediti provedba Projekta resocijalizacije te će se na taj način doprinijeti kvaliteti cjelokupnog tretmana ovisnika i njihovoj boljoj društvenoj reintegraciji, a samim time smanjenju njihove isključenosti i stigmatizacije u društvu.